

הרב יובל שרלו

סוגיית רב נחמן ריש ביצה / מוקצה ביום טוב

מבוא

המשנה הראשונה במסכת ביצה קובעת כי ביצה שנולדה ביום טוב היא מחלוקת ב"ה וב"ש, כשהאחרונים מתירים אותה, וזהו מקום בו ב"ש הם המקילים כנאמר במשנה בעדויות. אלא שלא ברור מהמשנה מהו התחום ההלכתי בו נחלקו ומאיזו סיבה אוסרים בית הלל ביצה זו. בענין זה נחלקו אמוראים ולמעשה מצאנו חמש שיטות עיקריות:

א. הירושלמי : בדומה למאכל שיבש והוא חוץ לתודעתו ואינו מוכן.

ב. רב נחמן : משום מוקצה ולמעשה בהמשך גם רבינא בריה דרב עולא מסביר כך.

ג. רבה : משום הכנה וכך, כנראה, הסביר רב לקמן ד.

ד. רב יוסף : גזירה משום פירות הנושרים.

ה. רב יצחק : גזירה משום משקין שזבו. לדעה זו שותפים ר' יוחנן ורבינא לקמן.

מעבר לכך מצאנו שיטת תנאים נוספת "אחרים" - שיטת ר"מ.

רוב הראשונים קבלו את פירושו של רבה למשנה להלכה. אולם שיטת רב נחמן נדחתה רק כפירוש המקרה המופיע במשנה בגלל הקשיא "וניפלוג בתרוייהו". מעבר לפירוש למשנה הרי רב נחמן עוסק במכלול משניות הדנות בעיניני מוקצה ביום טוב, ואלו לא נדחו עם דחית הפירוש למשנה. על כן יש לדון באופן נרחב בשיטתו, ובהתקבלותה להלכה למחצה, לשליש ולרביע.

יסוד דין מוקצה

א. כהקדמה לדיני מוקצה מביא הרמב"ם (ספכ"ד מהלכות שבת) שלשה נמוקים:

א. שמירה על אופי השבתון בשבת.

ב. קביעת סייג מפני חלול שבת.

ג. מצורת ביטוי של שבת לאלו ההולכים בטלים כל השבוע.

לגבי הנפק"מ בין הטעמים השונים ניתן לעיין בישועות יעקב (שח, ז) שקבע שמקום פסידא יהיה נפק"מ ובעוד מקורות המצוינים ברמב"ם בהוצאת ר' שבתאי פרנקל).

הראב"ד שם משיג על דברי הרמב"ם ומציין את הגמרא "טלטול צורך הוצאה הוא" כמקור אחר לדין מוקצה, אלא שיש לדון בנפרד מהי בדיוק השגתו. ממוקצה ביו"ט קשה לכאורה על הראב"ד, שכן אין איסור הוצאה ביו"ט, אלא אם נגיד ששיטתו היא שבהוצאה שלא לצורך כלל עובר בלאו (גם אם לא לוקה) (כשיטת השואל ומשיב ד, ב, קעד), או שזה חלק משיטתו בהלכות יו"ט שכעקרון פוסקים כר"ש במוקצה ביו"ט.

ב. הרמב"ן במלחמות במחלוקתו על פסיקת הרז"ה מביא שיסוד הטעם במוקצה ביום טוב הוא שלא יהיה אדם טרוד בהכנת מזונו ויבוא מתוך כך לעבור עבירות - שלוב של הנמוק הראשון והשני המופיעים ברמב"ם. יסוד דברי רמב"ן אלו יעמדו במרכז נשמת הסוגיא במחלוקתו עם בעה"מ בדין מוקצה ביו"ט שיובאו להלן.

ג. אולם עיין בשטמ"ק בסוגיתנו בו עולה הפירוש, שגם לרב נחמן מוקצה הוא מדאוריתא מדין והכינו, ולמעשה אנו נכנסים כאן לתחום נרחב של דיון אם מוקצה מדאוריתא או מדרבנן.

ד. יש להסביר שמדובר בשני סוגי מוקצה. האחד הוא הקרוי "לאכילה", והוא סוגיתנו, והוא הקרוב לדין הדאוריתא (וכן נולד) והשני ה"קלאסי" האיסור בטלטול - עיין הקדמת החת"ס במהדורא תניינא. מבחינתנו אין הבדל למודי בסוגיית רב נחמן אם מוקצה הוא מדאוריתא או מדרבנן.

ב. לימוד הסוגיא

למעשה יש כאן שלשה שלבים בלימוד הסוגיא:

- א. בירור מח' ב"ש וב"ה בביצה שנולדה ביו"ט לדעת רב נחמן.
- ב. יסודות הפסיקה בענייני מוקצה הקיימים בסוגיא גם לאחר שנדחה באורו של רב נחמן למשנה [כפי שפסקו רוב רובם של הראשונים] שכן, כאמור, רב נחמן לא עוסק רק בשאלת המשנה אלא בבירור העקרוני של דין מוקצה ביו"ט.
- ג. דינים ספציפיים: פרורים, נבלה עצים וכדו'.

ברור מחלוקת ב"ש וב"ה

כהקדמה ללימוד בבבלי כדאי לראות את שיטת הירושלמי, שמשווה את שיטת ב"ה למאכל שיבש כלומר שהוא חוץ לדעתו לחלוטין. שיטת ב"ש היא שהכונה לאמה מכינה גם את הביצה.

לגבי השאלה מדוע ב"ה מתירים בשוחט את התרנגולת ומצא ביצה בתוכה שני אמוראים, כשהמכנה המשותף הוא שביצה בתוך התרנגולת היא חלק ממנה, עד שנשאלת השאלה לגבי בישולה בחלב - עיין בר"ן א: בדפי הרי"ף שכך הסביר את שתי התרוצים באמוראים.

יוצא מן הירושלמי שהיסוד הוא בעית אי הכנתה של הביצה והיותה מחוץ לתודעתו של האדם.

בבבלי מופיע הנסוח "מוקצה" (שיוחד בירושלמי ובתוספתא רק לדבר שהוקצה בפועל מדעת האדם), וא"כ לכאורה הפירוש הפשוט הוא שלב"ש לית מוקצה ולב"ה יש.

שיטה זו נבחנת בבבלי ביחס למשניות שונות ולמסקנה ניתן להציב שתי דרכים בסיכום שיטות התנאים בסוגיא:

א. ר"ש - אין מוקצה כלל. ב"ה הולכים בדעת ר"ש בשבת מכח נימוקו של רב נחמן - חמירא - [מקור: קליפין] אך לא ביו"ט [מקור: משנתינו]. זו השיטה ההגיונית ביותר אלא שבפשט גמרא קשה וזו הקושיא שהביאה לשיטת הראב"ד להלן כיון שעיקרון החילוק בין יו"ט לשבת היה צריך להופיע הרבה קודם בגמרא, בקושיא בסתירה בדברי ב"ה בין קליפין לביצה, ולא מאוחר בתרוץ הסתמות אליבא דרבי.

בכל אופן, רבי את הסתמות בחר לפי דעתו בהלכה, וזה עצמו דורש דיון לעצמו לגבי מגמות רבי בכתיבת המשנה. עיין מקבילה בפסחים כז. דשמואל מתני איפכא כדי שיפסקו כשיטת רבי ועיין קושיית הפנ"י אטו רבי שקורי מישקר. קושיא זו קשה בעיקר לשיטת הרמב"ן והראב"ד להלן.

ב. בין לר"ש ובין לב"ה אין מוקצה כלל. זו שיטת ראב"ד ורמב"ן במלחמות. רבי כתב את הסתמות לא לדעת ב"ה אלא ממגמות "חינוכיות" שלא יבואו לזלזל בתחום ההלכתי של יו"ט.

לעניננו אין הבדל בחתירה לפסיקת ההלכה שכן השאלה היסודית להלכה היא האם פוסקים כסברת רב נחמן שיש לחלק בין שבת ליו"ט או לא.

בראשונים

רוב הדיון בראשונים בהקשר זה הוא הנסיון לבחון האם ההעמדה אפשרית ביחס לשיטות ב"ש וב"ה במוקצה, שכן מצאנו מפורשות שיש דינים של מוקצה לדעת ב"ש (המשניות לקמן על היונים), ומנגד משניות מפורשות שאין דיני מוקצה לדעת ב"ה.

שיטת בית שמאי:

תוס' ד"ה "דילמא" מחלק בין מוקצה בבע"ח לדיני מוקצה אחרים אלא שלא מופיעה שם סברת החילוק. חילוק זה מופיע ביתר הרחבה בבע"ח שמוכח, ראשית, שאכן מדובר בסוגיא בענין היונים בדיני מוקצה, ולא בדיני "אתו לאימנועי משמחת החג", ולאחר מכן מתרץ את הסתירה כתוס' "דילמא". הסברא הנמצאת שם היא שבע"ח דומים לדיני הקצה אותם מדעתו בגלל חורבן שובן, ובזה גם ר"ש מודה כמו בתאנים וענבים שהקצה אותם מדעתו. ייתכן וב"ה שם חולקים על עצם ההקצה, ולא בדיני מוקצה. עיין בבע"ח שהביא ראיה מבעלי חיים שמתו שאסור.

הראב"ד חולק על ראיות והנחות השיטה בשני מוקדים:

א. אין מוקצה לר"ש בבע"ח שכן תורה לרדיא לא מוקצה. [לענ"ד זו לא שאלה כיון שבע"ח קבע את המוקצה ביונים לא בגלל בעלי החיים אלא בגלל השובן.]

ב. הראיה שהביא בע"ח מבהמה שמתה שגם לר"ש יש מצבים של מוקצה אינה ראיה כיון ששם המוקצה הוא מחמת איסור. לא נרחיב בענין זה עתה. על כן מתרץ ראב"ד (אות א') שהמשניות הן גם אליבא דר"ש אלא שדבריו שם אינם ברורים כל צרכם.

מדברים אלו עולה כי משנתנו אינה הסוג היחיד של מוקצה ואף אלו הסבורים במקומות מסוימים שלא חלים דיני מוקצה דורשים עיון מחודש לגבי תחומים אחרים. עקרון זה הוא עקרון יסוד בלימוד דיני מוקצה, שהרי אפילו ר"ש מודה בסוגים שונים של מוקצה: מחמת חסרון כיס, גרוגרות וצמוקים וכדו'.

שיטת בית הלל

שיטת ב"ה היא שביצה מתרנגולת העומדת לאכילה מותרת ואילו העומדת לבצים אסורה. מכאן מסיק ר"ן שהאיסור נובע מהאם (א"כ אין זה הכרחי שכן ניתן להסביר שהבעיה היא בבצים - הר"ן לא קיבל את מה שיאמר בעה"מ לקמן). וא"כ קשה, שכן במקומות אחרים מצאנו שאיסור האם אינו גורר איסור הנולד - ראייה מובהקת "תרנגולת לביצתה" !?

מחלק הר"ן בין שתי סיבות לאיסור האם. אם האיסור נובע מתודעתו של האדם ומהקצאתו, הרי הביצה הנולדת היא נולד מובהק, וכאוכל חדש האסור. אם להיפך, האדם בתודעתו לא ניתק מן האם אך "איסורא רביעא עליה". הרי ברגע שפוקע האיסור (הטלת הביצה שאינה דורשת שחיטה), אין מניעה לאכול אותה חיה (לדעת ר"נ). הרשב"א (שבת קכא:) באר בהקשר אחר, שברגע שדעתו של אדם למאכל, אין דעתו לדברים שיצאו מן האוכל, וממילא הדבר הוא נולד.

חידושו היסודי של הר"ן אף הוא עיקר בדיני מוקצה: השאלה במוקצה אינה שאלה "אוביקטיבית" אלא "סוביקטיבית" - דעתו של האדם היא הקובעת.

פשט המילים בתרנגולת העומדת לביצים

בעה"מ חידש דין בשיטת רב נחמן הבנוי על החלוקה בין שני סוגים של תרנגולת העומדת לביצים. האחת - עומדת לביצים לגדול אפרוחים והשניה - עומדת לביצים לאכילה. ביצים הבאים מתרנגולת שביציה מיועדות לאכילה מותרות למרות שהתרנגולת עצמה מוקצית. הסברא לכך היא פשוטה. אין סוג של ביצה שדעת אדם יותר עליה מאשר זו, שכן תכלית החזקת התרנגולת בידו היא לשם ביצה זו.

בעה"מ מביא ראייה מההיתר של עז לחלבה ותרנגולת לביצתה, אלא שהוא מניח שהגמרא מדברת גם בשבת כדעת חלק מהראשונים. אולם עיין תוס' שם וראב"ד אצלנו שחלקו, ואמרו שהגמרא שם מתירה רק ביו"ט ובדברים שאינם אסורים, שכן לא יעלה על הדעת שדבר שהוא אסור לא יחול עליו דין מוקצה.

מחלוקת זו אף היא מיסודות דיני מוקצה, שכן על פי שיטת הראב"ד יש מגבלות ליכולת ההכנה על ידי חשיבה של האדם - דבר שהוא נולד "אוביקטיבית" אינו יכול לקבל דין של "מוכן" אף אם דעת אדם עליו. הדבר מגביל במעט את העקרון שלמדנו קודם לכן מדברי הר"ן.

סיכום: לימוד מדוקדק של הראשונים הדנים בשיטות בית שמאי ובית הלל מהווה בסיס ללימוד יסודות בדין מוקצה.

פסיקת ההלכה בסוגיא - בנושא מוקצה ביו"ט

למרות שנדחה פירושו של רב נחמן למשנה לא בהכרח נדחית הסוגיא בכל אותם נושאים הקשורים למוקצה, ועל כן יש לברר את הפסק. השאלה היא האם פוסקים כרב נחמן, ומקבלים את החילוק שקבע בין שבת ליו"ט, חילוק שלפי דעת חלק מהראשונים הוא עצמו שיטת ב"ה.

בראשונים ובאחרונים רשימה ארוכה של מקבילות לעובדה שמחמירים ביו"ט יותר משבת. הר"ן והרמב"ן מביאים כדוגמא את השמוש בדקל מחובר, ובתוס' לקמן כג: חילוק דומה לגבי האכלת בהמות בשבת. ניתן לעיין במשנה למלך על הרמב"ם בהלכות יו"ט מקורות וכן בחת"ס עמ' 12.

הרי"ף בסוף המסכת קבע שכן פוסקים כמוהו. הנימוקים העקריים לכך הם:

א. הראיה המרכזית היא מסוגיתנו וזאת בכמה מוקדים:

- אותו רב נחמן בעז לגיזתה פוסק אצלנו שיש לחלק בין שבת ליו"ט.
- פשט גמרא בקושיא על ב"ש "ואלא בתרנגולת העומדת לבצים - מוקצה הוא" מוכיח שלגמרא פשוט שמוקצה אסור.
- גם להלן בדיון לגבי שיטת אחרים לגמרא ברור שיש מוקצה ביו"ט.

ב. ראיה נוספת היא שבמדבריות יש מוקצה וזה באינן באות בתוך התחום דלאו דעתייהו עליה - הוכחה שיש מוקצה ביו"ט.

ג. כנגד הראיה המרכזית שרב נחמן עצמו פוסק עז לגיזתה וכו' כר"ש קובע הרי"ף כי פסיקת רב נחמן מתיחסת אך ורק לשבת (ולא כפי שפירש הראב"ד לעיל שכלל לא לגבי שבת) וא"כ ביו"ט אסור.

בעה"מ חלוק על הרי"ף הן בפסק והן בפירוש ונבאר שיטתו:

יסוד שיטתו של בעה"מ היא הסברא שלא ייתכן שיו"ט יהיה חמור משבת. המקור לכך הוא בגמרא לקמן יז. לגבי היתר טבילה ביוהכ"פ משום סברא זו וזו ראה חזקה. כיון שכן כל מקום שמותר בשבת גורר אחריו היתר ביו"ט. המעיין יבחין שיש שתי זוויות לסברא:

א. לא ייתכן שיהיה פער בין שבת ליו"ט שיחמיר ביו"ט - דבר שכאמור ראשונים הביאו מקבילות למציאות זאת וכן בראב"ד וברמב"ן במלחמות אצלנו.

ב. כיון שכן, דבר המותר בשבת גורר אחריו היתר ביו"ט - עיין ברמב"ן שערער על עצם קיומה של סברא כזו - בדרך כלל מצאנו בהלכה את ההיפך, שגוזרים לחומרא, אך לא מצאנו מציאות שנתיר ביו"ט בגלל שבת.

אולם מנגד, הגמרא, למרות שיכלה לתרץ את הסתירות בדרך אחרת [ועל כן חולק ראב"ד וקובע שלא יכלה לתרץ אחרת אלא שלמחלוקת זו אין כרגע משמעות לעינינו (אך עיין לקמן), שכן הראב"ד מסכים בעליל שפוסקים כר' יהודה ביו"ט] העמידה סתמא דמשנה ביו"ט כר' יהודה וא"כ לכאורה שיטת הרי"ף מוכחת !?

על כן קובע בעה"מ שיש שני מצבים של מוקצה:

הראשון: הם דברים היוצאים מפעולות איסור בשבת. אלה אינם אסורים מדין מוקצה בשבת (שכן חמורים ולא יבואו לעשותם כסברת רב נחמן) אולם ביו"ט אסורים. בעה"מ לא מנמק מדוע אלא רק מציין זאת כעובדה שהמאפין שלה הוא שהם באים על ידי מלאכה או על ידי פעולת היתר (אקטיבית). מהחת"ס משמע שיסוד האיסור נובע מהאיסור בשבת - האסור בשבת אסור ביו"ט!

דוגמאות לסוג זה:

עצים וקורות: במשנה שני מקרים: האחד - בקוע מן העצים ביו"ט, שבעה"מ מציע במהלך פשט גמרא שגם ר"ש

יאסור, כיון שכאן זה מוקצה מחמת חסרון כיס או בגלל מוקצה מחמת איסור כפי שהוא מציע בפסק ההלכה כר' יהודה. דבר זה מתאים, כמובן, רק אם נסביר שמדובר בארזי ושוחי קורות, ואז ניתן לדבר על מוקצה מחמת חסרון כיס. אולם בסיפא מדובר על עצים שנפלו ביו"ט ואז שוב יש שני הסברים: מצד ר"ש גם הוא מודה שאסור, כיון שאין אדם יושב ומצפה לנפילת עציו ודמי לגרוגרות וצמוקים, ומצד ר' יהודה שנפסק כאן להלכה בגלל המימד של איסור הקיים.

הראב"ד חולק על האפשרות להעמיד בארזי ושוחי, שכן הגמרא לא קיבלה את ההצעה, והעמידה כר' יוסי בר יהודה, ועל כן צריך לומר שאין כאן מוקצה מחמת חסרון כיס. למחלוקת זו אין משמעות הלכתית, שכן היא עוסקת בברור דעתו של ר"ש בענין, ואילו גם בעה"מ מסכים שכאן פוסקים כר' יהודה.

מדבריות: עקרונית טוען בעה"מ ייתכן שר"ש חולק על דין זה, ואה"נ מדבריות תהיינה מותרות לשיטתו (אך לא להלכה). גם על כך חולק ראב"ד וטוען, שר"ש לא חולק על מדבריות, ודמו לגרוגרות וצמוקים.

עז לחלבה וכו'.

תורי לרדיא.

השני: דברים שאין להם קשר לאיסור וסוגיית מוקצה עוסקת בהם כחלק מדין הוקצו מדעתו. אלה מותרים הן בשבת והן ביו"ט.

דוגמאות לסוג זה:

עצמות וקליפין

חתוך נבילה

תמרי דעיסקא

יסוד החילוק בין שני הדינים דורש עדיין הסבר. כאמור לעיל יסוד שיטת בעה"מ היא הסברא. אולם הראב"ד חולק על הסברא הן מסברא נגדית המופיעה בדברי רב נחמן עצמו, והן מהוכחה דינית, שכן השוחט בשבת בשוגג מותר וביו"ט אסור, וא"כ זו הוכחה שיו"ט חמור משבת, וממילא כל שיטת בעה"מ נפלה.

מהבחינה המעשית יוצא, שהמחלוקת בין הרי"ף לבעה"מ מתרכזת בתחומי מוקצה הבאים לא מתוך כוונת האדם אלא משום מוקצה בלבד. כפי שראינו לעיל, הראב"ד מתעמת עם בעה"מ ביחס למהלך דיונו, אך למעשה ייתכן שאף מקל יותר ממנו, שכן הוא קובע שגם לרב נחמן דברי ב"ה הם להקל ביו"ט, ואכן בהשגות על הרמב"ם כותב שלא כל המוקצים שוו בזה, והאריכו אחרונים בבאורו.

בעל הפלוגתא העיקרי כנגד בעה"מ הוא הרמב"ן.
בכמה דרכים חולק רמב"ן על בעה"מ:

א. הבאת מקרים מובהקים של מוקצה המותר בשבת ואסור ביו"ט כגון:

- שברי כלים: מטלטלין שברי כלים בשבת ואין מסיקים בה ביו"ט, ורמב"ן קובע בגלל דיני מוקצה, שאל"כ לא היתה מניעה להסיק בהם ביו"ט.
- שיפוד שצלה בו בשר מותר לטלטל בשבת (שכן הוא כלי), ואסור לטלטל ביו"ט.

ב. אי בהירות בחלוקה של בעה"מ בין שני סוגי המוקצה. לא ברור מה ההגיון העומד מאחורי בעה"מ - מדוע להשליך תחומים של שבת ליו"ט. לדוגמא: מה הקשר בין בהמה שאסור לשוחטה בשבת לבין הקצאת הבהמה ביו"ט, שהרי ביו"ט מותר לשחוט.

ג. התמודדות עם הסברא כדרכו של הראב"ד, שדווקא הסברא מאוד הגיונית. להיפך, טענת בעה"מ היא הלא הגיונית שכן לשיטת רמב"ן צריך לבחון כל דבר לגופו - אם יש חשש שיעבור עבירות ביו"ט, הרי יש לאסור, ואם חשש כזה לא קיים בשבת, שכן המעצורים חזקים, הרי אין שום סיבה לאסור. לעומת זאת בשיטת בעה"מ יוצא שאיסור מוקצה ביו"ט הוא שרירותי.

אולם על הרמב"ן קשה ראייתו המכרעת של בעה"מ, שכן מתירים טבילה ביוהכ"פ מסברת בעה"מ. רמב"ן טוען שאין להקיש משבת ויוהכ"פ לשבת ויו"ט וזאת בשני שלבים:

א. שבת ויוהכ"פ קדושת שווה, ועל כן יש נסיון כן לגרום לכך שהפסיקה תהיה שווה בעוד שיו"ט ושבת רחוקים.

ב. לעיל טען רמב"ן שאם כבר "מישרים קו" צריכים ללכת לחומרא. בכל זאת ביוהכ"פ פוסקים לקולא, כיון שכאן עומד יום אחד בשנה כנגד היתר טבילה בכל השבתות, ועל כן פוסקים שביוה"פ מותר לטבול ולא שבשבתות אסור.

על כן קובע רמב"ן כי יש לקבל את פסק הרי"ף.

* * * יסוד מחלוקת בעה"מ ורמב"ן * * *

נראה שמחלוקתם זאת נוגעת ביסודות דיני מוקצה שהובאו לעיל בתחילת דברינו. בדברי רמב"ן עצמו מופיע הנימוק של מוקצה כגדר וסייג לחלול יו"ט, וזאת על ידי יצירת מצב שבו כל הדברים יהיו מוכנים לפני יום טוב. על-כן יש לבחון כל מקרה לגופו, וביו"ט יש לגדור גדר לפי אופי העבירות ביו"ט. ראוי להדגיש, שאין להבין את שיטת הרמב"ן כבחינה ספיציפית של כל דבר, שכן לפי זה שברי כלים אינם צריכים להיות מוקצים, שכן הבערה מותרת ביו"ט. בדברי הרמב"ן בולט ההסבר שזוהי גזירה כללית שנועדה לגרום לכך שכל צרכי יום טוב יהיו מוכנים מראש, ודבר שאינו מוכן אסור כגזירה כללית.

על הרמב"ן קשה מדוע, א"כ, גוררים הלכות משבת ליוהכ"פ (טבילה), והוא מתרץ שקדושתם אחת היא. על פי שיטה זו מוקצה לדעת רב נחמן הוא בוודאי מדרבנן, אע"פ שהוא נסמך על הדאורייתא.

לפי זה סברת בעה"מ לכאורה קשה, שכן לא ברור מדוע יש להחיל דינים הנובעים מאיסורי שבת לדיני מוקצה ביום טוב?

בעה"מ סובר כנראה שיסוד דיני מוקצה קשור יותר לטעם הראשון שברמב"ם, כלומר, לאופי היום טוב. אין דיני מוקצה מחסום בפני חילולי יום טוב, אלא חלק מהגמה הכללית של יצירת אופי קדושתו ושבתותיו למועד. לכן הוא מעתיק את אופי יום השבת ליום טוב שכן מדיני שבת הוא לומד מהו אופי השבתות הראוי. על כן מתמעטים מדיני מוקצה דברים שאינם מוקצים בשבת עצמה.

שבים אנו על כן אל פתיחת דברינו ביסודות דיני מוקצה, וייתכן שדיני מוקצה ביום טוב הם אחת מהנפק"מ המרכזיות בטעמיו השונים של הרמב"ם. מחלוקת בעה"מ ורמב"ן אינה רק בפרטי הלכות מוקצה אלא קשורה ומעוגנת בשרשי הדינים. עד כמה דיני מוקצה "לאכילה" הם כתריס בפני העברות, ועד כמה הם ענין לעצמו הקשור במתן דמות של שבתון ליום טוב.

שיטות נוספות וראיות נוספות מופיעות ברא"ש, ועיקרם פסק בה"ג כר"י לגבי נולד אך כר"ש לגבי מוקצה. הב"י מציג את השיטות השונות, ופוסק בשו"ע כר"י ורמב"ם. הרמ"א מביא את שיטת הבה"ג אך מהאחרונים על השו"ע משמע שנוהגים למעשה כרמב"ן.